

THÁI THUỘNG CẢM ỨNG THIÊN

Tập 26

Chủ giảng: Lão pháp sư Tịnh Không

Địa điểm: Tịnh tông Học hội Singapore

Thời gian: 13/06/1999

Viết dịch: Ban biên dịch Pháp Âm Tuyên Lư

Chư vị đồng học, chào mọi người. Mời xem đoạn thứ 16 của Cảm Ứng Thiên, chúng ta hoàn toàn y theo sự phân chia đoạn của Vựng Biên, đoạn này có hai câu:

Bất lý tà kính, bất khi ám thất.

不履邪徑。不欺暗室。

Không làm những việc tà vạy, không lừa dối nơi phòng tối.

Phía trước đã nói đoạn này là nói về phước báo, trong toàn văn là đoạn thứ ba. “*Thị đạo tắc tiến, phi đạo tắc thoái*” (hợp đạo thì mau chóng đi làm, trái đạo thì lập tức tránh xa), hai câu này là tổng cương lĩnh. “*Bất lý tà kính, bất khi ám thất*”, từ đây trở đi là nói về tu tích, nhà Phật chúng ta gọi là tu hành. Quan trọng nhất của việc tu hành là tâm địa chân thành, hai câu này chính là dạy chúng ta thành ý, chính là bắt đầu tu từ căn bản. “*Lý*” là nói về việc làm của thân và ý niệm khởi lên, khởi tâm động niệm, động tác thân thể chính là lý. “*Tà kính*”, “*tà*” là nói đối với chánh, hay nói cách khác, là tà tri tà kiến, tà ngôn tà hạnh; tà kính là chỉ cho sự việc này, cũng chính là nói ba nghiệp đã trái ngược với chánh lý, đây gọi là tà. “*Khi*”, ý nghĩa chữ này là biết rõ mà cố phạm, đây gọi là khi; lừa gạt chính mình, lừa gạt người khác. “*Ám thất*” là chỗ mà người khác không nhìn thấy, cũng là ranh giới bắt đầu phân chia thiện ác. Đoạn ác tu thiện phải dụng công ở chỗ này, đó mới là chân thật tu hành, hai câu này chính là thực tiễn của chân thành, hình mẫu của chân thành. Chính chúng ta phải phản tỉnh kiểm điểm, chính mình đã làm được chân thành hay chưa? Dùng tám chữ này thì có thể kiểm tra ra được chúng ta rốt cuộc có chân thành hay không? Cho nên hai câu tám chữ này nói được rất tinh vi, tinh tế.

“*Bất lý tà kính*”, cũng chính là những gì mà Phật nói trong kinh Vô Lượng Thọ: “*Đoan tâm, đoan ý, đoan thân*”, ý đoan chánh. Người thế gian gọi là “đường đường chính chính”, người Trung Quốc xưa có kỳ vọng đối với người đọc sách là “quang minh chính đại”, “đường đường quân tử”. Do đây có thể biết, nhà Nho

nói tiêu chuẩn của quân tử thì phải làm được hai câu này. Giáo học của nhà Nho về mặt thành tích cũng là ba cấp bậc: quân tử, hiền nhân và thánh nhân, đây cũng là mục tiêu của giáo học. Cho nên nói “đọc sách chí tại thánh hiền”, làm thánh, làm hiền. Quân tử là nền tảng của thánh hiền, nếu muốn làm bậc thánh hiền thì phải làm được tám chữ này. Phật pháp nói được rõ ràng hơn, giáo học của Phật pháp, sự thành tựu cũng phân làm ba bậc: A-la-hán, Bồ-tát và Phật. A-la-hán thì giống như nhà Nho gọi là quân tử, Bồ-tát là hiền nhân, Phật là thánh nhân.

Tuy thành tích ba giai đoạn giống nhau nhưng trên thực tế cao thấp khác biệt rất lớn. Giáo học của nhà Nho là giáo dục một đời, bắt đầu từ thai giáo, đến sau cùng là già chết, “cẩn trọng lo tang lễ, tưởng nhớ đến tổ tiên”. Thế nhưng giáo học của Phật pháp là ba đời, có đời quá khứ, đời hiện tại và đời vị lai, về mặt không gian mà nói là tận hư không khắp pháp giới. Đây là chỗ nội dung mà giáo học của nhà Nho không sánh bằng, cho nên giáo học của Phật pháp nói được rất tường tận, rất thỏa đáng. Sau khi hiểu rõ thì biết làm một người thiện, làm một người tốt là việc chúng ta nên làm, không nên làm người ác, không nên làm người bất thiện, giúp đỡ mọi người cùng thiện là việc vui mừng biết bao. Chúng ta mong cầu cả nhà thiện, cả nước thiện, cả thế giới này đều thiện, bạn có cái tâm nguyện này, có loại hành trì này thì tương ứng với Phật đạo. Đương nhiên chỗ này nói “tà kính”, “ám thất”, bạn đích thực đều có thể làm được “bất lý”, “bất khi”.

Người thế gian trong quá khứ đều biết cầu phước cho con cháu, người hiện nay thì ít rồi. Người hiện nay thật ra mà nói đều chỉ quan tâm đến bản thân, có thể quan tâm đến cả nhà, quan tâm đến vợ con thì kể ra đã là không tệ. Thế nhưng người làm con cái mà có thể quan tâm đến cha mẹ thì ít; thật ra mà nói là thấy không nhiều. Đây chính là điều mà nhà Nho nói: “Nhà không ra nhà, nước không ra nước.” Nhà là gốc rễ của nước, là kết hợp của ân nghĩa, quan tâm đến nhau, chăm sóc lẫn nhau, giúp đỡ lẫn nhau, đó mới là có ân, có nghĩa. Nếu như chỉ quan tâm đến bản thân, tự tư tự lợi thì ân nghĩa đã không còn. Ân nghĩa đương nhiên là thiên tánh nhưng cũng cần phải được vun bồi về sau; nếu như hoàn cảnh sau này bất lợi, ân nghĩa sẽ bị lợi dục che lấp; thế là con người chỉ biết tranh danh đoạt lợi, hành vi việc làm đều là vong ân bội nghĩa. Vậy thì tất cả tạo tác, khởi tâm động niệm của họ chính là “lý tà kính, khi ám thất” mà chỗ này nói, họ không phải là bất lý, bất khi.

Cho nên giáo dục quan trọng hơn bất cứ thứ gì, chỉ có giáo dục mới có thể bù đắp được chỗ thiếu sót của ngày trước, mới có thể hoàn thành túc căn xán lạn rộng lớn. Vì vậy, đại thánh đại hiền của thế xuất thế gian, không có một ai mà

không toàn tâm toàn lực theo đuổi công tác giáo dục. Đặc biệt chú trọng giáo dục gia đình và giáo dục xã hội, chỉ cần làm tốt hai việc này thì xã hội tự nhiên an định, thế giới nhất định hòa bình. Phải làm thế nào cho tốt? Hai câu này quan trọng, hai câu này là thân giáo, là ý giáo. Trong nhà Phật gọi là “tam luân thuyết pháp”, tam luân là nói thân, khẩu, ý, thân phải làm một tấm gương tốt, phải làm mô phạm cho người nhà bạn xem, đặc biệt là con cái của bạn. Là cha mẹ thì phải làm tấm gương tốt cho con cái, chúng từ nhỏ mỗi ngày từ sáng đến tối luôn nhìn thấy trong tầm mắt, ấn tượng này rất sâu sắc. Cho nên nếu muốn dạy con cái làm người tốt thì cha mẹ phải làm tấm gương tốt, con cái tương lai lớn lên tự nhiên hiền đức, thông minh. Cùng đạo lý như vậy, ở trường học, thầy cô nếu muốn học sinh của mình tương lai có thành tựu, có cống hiến đối với xã hội, đối với chúng sanh thì thầy cô phải làm tấm gương tốt cho học sinh.

Ở độ tuổi đi học này, năng lực bắt chước đặc biệt mạnh, ở trường thì học với thầy cô, ở nhà thì học với cha mẹ, nếu như cha mẹ không thể làm tấm gương tốt, thầy cô không thể làm tấm gương tốt mà muốn đời sau có thành tựu vậy thì khó. Ngày nay, quan niệm của mọi người có một nhận thức sai lầm, cho rằng bạn có kỹ thuật, bạn có thường thức khoa học, có năng lực kiếm được tiền thì chính là con cái tốt, học trò giỏi, quan niệm này sai rồi. Ngày nay các quốc gia tiên tiến trên thế giới đích thực có không ít các nhà khoa học có năng lực, có kỹ thuật, có thường thức khoa học, họ mỗi ngày đang phát minh, đang chế tạo, chế tạo cái gì vậy? Vũ khí mũi nhọn. Cái này không phải người bình thường có thể làm ra được. Họ chế tạo những thứ này để làm gì? Giết người, hủy diệt thế giới. Cha mẹ có con cái như vậy, thầy cô có học sinh như vậy, bạn có cảm thấy vẻ vang hay không? Đây là một quan niệm sai lầm rất lớn. Nếu như nuôi một người con, dạy một học sinh mà tương lai chúng chế tạo ra vũ khí khoa học kỹ thuật cao để hủy diệt thế giới thì đương nhiên không bằng nuôi một người con tốt, dạy một học sinh ngoan, chúng có thể tạo phước cho xã hội, tạo phước cho mọi người. Hai việc này phải làm một so sánh, chúng ta chọn lựa như thế nào? Đây là trí tuệ, là phước đức.

Nếu như quý vị muốn thật sự tham thấu đạo lý này, phạm là có ảnh hưởng tiêu cực đối với chúng sanh, đối với xã hội thì đều là tà kính. Trong giới luật của nhà Phật thì nghiêm cấm không được chế tạo công cụ sát sanh. Vào thời xưa, bạn rèn đao thương, chế tạo cung tên, đây đều là công cụ sát sanh, trong giới luật nhà Phật đều nghiêm cấm. Không những không được chế tạo, mà ngay đến buôn bán đều là phạm giới, đều là phá giới. Vào thời xưa, những công cụ sát sanh, những

binh khí này, thật ra mà nói, mức độ tổn hại đối với chúng sanh rất nhỏ, giết một súc sanh nhỏ cũng phải mất không ít sức lực. Hiện nay vừa ấn nút thì một quả bom nguyên tử phát nổ, mấy triệu người mất mạng, đây là vẻ vang sao? Nếu như nói vẻ vang thì đó là vẻ vang của ma vương, vẻ vang của quỷ quái, không phải vẻ vang của con người, là bi ai của con người, bi ai của trời người, tà ma mới cảm thấy vẻ vang. Ngày nay hai chữ “tà kính” này, ý nghĩa so với ngày xưa thật là quá lớn, quá lớn.

Ý nghĩa của “ám thất” cũng rất sâu, chỗ mà người ta không nhìn thấy, bạn ở riêng một phòng, đây là ý nghĩa trên mặt văn tự, còn thâm nghĩa của nó, tinh nghĩa của nó là nói ý niệm giấu trong nội tâm của bạn. Giữa bạn ngày bạn mặt, mặt đối mặt với người khác, người ta cũng không biết tâm mà bạn đang giữ là gì, ý niệm mà bạn khởi lên là gì, đây cũng gọi là ám thất, có thể thấy ý nghĩa của ám thất cũng rất sâu, rất rộng. Thật sự làm được mọi lúc mọi nơi, không gạt mình, không gạt người, công phu thành kính. Đại sư Ấn Quang dạy chúng ta “tôn thành, tận phận”. “Tôn thành” là giữ tâm của chúng ta, tám chữ này là giữ tâm, “tận phận”, phận là bổn phận, tận bổn phận của chúng ta, lợi ích xã hội, lợi ích chúng sanh. Nhất định đừng vì chính mình, vì chính mình chắc chắn có lỗi lầm, bạn muốn hỏi vì sao? Vì chính mình là mê, vì chúng sanh là giác; vì chúng sanh, chính mình cũng là một chúng sanh, đại công vô tư. Do đây có thể biết, vì chúng sanh là vì đại ngã, là vì chân ngã; vì chính mình là vì tiểu ngã, là vì giả ngã.

Đạo lý này nhất định phải hiểu, chân tướng sự thật nhất định phải rõ ràng, phải sáng tỏ, rồi sau đó bạn mới hiểu được ý nghĩa của hai câu nói này, bạn mới biết được tại sao cần phải đi làm hai câu nói này, hơn nữa không làm không được. Hai câu nói này là thâm tâm trong tâm Bồ-đề, thâm tâm hiếu thiện, hiếu đức, ưa thích thật sự, không thêm chút gì miễn cưỡng ở bên trong, tạo phước, tích công lũy đức đều phát triển từ trên nền tảng này. Cho nên nếu không giữ tâm như vậy, đừng nói tu đạo bạn gặp khó khăn, bạn ở thế gian này muốn hướng lành tránh họa, tiêu tai miễn nạn đều không làm được. Bất kỳ một tông phái nào trong nhà Phật, tu hành đều chú trọng tu từ căn bản, hai câu này là đại căn đại bản, ý nghĩa sâu rộng vô tận, hy vọng đồng học chúng ta phải lưu ý, phải nỗ lực học tập. Tốt rồi, hôm nay thời gian đã hết, chúng ta giảng đến đây.